

JOSIP OSTI

Iztok Osojnik: *Temni julij*, samozaložba, Ljubljana 2001 (Edicija Pest).

Iztok Osojnik je pesnik izredne ustvarjalne energije. Plaz, ki so ga sprožile njegove mladostne pesmi, ki jih je, preden so jih čuvarji uradne, institucionalne kulture sprejeli, objavljaj v samozaložbi ali pri alternativnih založbah, se je s časom razrašal. In postajal še močnejši, čeprav mu je medtem uspelo pesniški jezik bolj kristalizirati in orkestrirati. Ob tem ni izgubil rahločutnega posluha za pospešene ritme kaotičnega in kakofoničnega časa in seizmografske senzibilitete, ki registrira potresne sunke okrog njega in v njem. O tem nas prepričujejo zbirke, ki jih je objavil zadnja leta, čeprav tudi te z manjšim ali večjim časovnim zamikom. Tako so tudi v knjigo *Temni julij*, ki je izšla v samozaložbi v Ediciji Pest konec leta 2001, uvrščene pesmi, ki jih je napisal med letoma 1995 in 1996.

In če so bili, recimo, *Klesani kamni* iz leta 1995 verzifikacijsko do sedaj Osojnikova najbolj izklesana knjiga, se mi zdi, da je bila zbirka *Razglednice za Darjo* iz leta 1996 še bolj konsistentna in koherentna. Pesmi v njej, ki so bile le vizualno podobne sonetom, so se oblikovno in vsebinsko med seboj še močnejše povezovale v celoto jezikovno utelešene ljubezni in dozorele ljubezni do jezika.

Knjiga *Temni julij*, ki je "posvečena očetu, ki je odšel, in sinu, ki je prišel", je zreli plod Osojnikovega pesnjenja, v katerem se združujejo njegove življenjske in ustvarjalne izkušnje. Posebno ko gre za obravnavo časa, ki premošča brezno negotovosti med trenutkom rojstva in trenutkom smrti, hkrati pa sega v neznan pred in po tem. Bolečina zaradi očetove smrti, o kateri

govori v eni najbolj pretresljivih pesmi v knjigi, opominja na človekovo minljivost, radost ob rojstvu sina, ki je omenjeno le v posvetilu, pa kljub človekovi umrljivosti potrjuje, da je življenje večno. Zaradi tega občutka prežemata pesmi žalost in vedrina oziroma temni sijaj, ki seva tudi iz naslovne sintagme. Gre torej za moderno temno liriko, ki je hkrati znotraj presvetljena predvsem s poglobljeno vitalistično miselnostjo. Svojevrstna inačica "ekstaze smrti" oziroma "odtekajoča reka časa", ki se podobno ponikalnici enkrat pojavlja na površju pesmi, drugič izginja v njene neznane globine, namreč ne obarva črno vsega v Osojnikovi poeziji. Kajti, kot sam pravi, "misli o smrti se človek privadi". Toda to ne pomeni, da je pesnik postal ravnodušen. Celo obratno. Z "ostro odkritosrčnostjo" bralcu razkriva tako svoje občutke kot misli. Kot člen verige med predniki in potomci pa se lirski subjekt oziroma pesnik kaže predvsem kot prizma, v kateri se lomijo mavrične barve življenjske svetlobe in teme. "Strast govorice" prebujata besede in poraja "vrtince slik" oziroma – posebno v daljših pesmih o kratkem življenju – ognjemet pesniških podob, v katerih se soočajo mnoga nasprotja, ne le resničnost in sanje ali navadni in nenavadni dnevi oziroma banalna vsakdanjost in izredni, celo mistični dogodki. V teh podobah, pogosto novih, svežih in presenetljivo domiselnih, ki jih povezujejo različne reminiscence in refleksije, se neredko izmenjavata spopad in sprava telesa in duše. Kako naj bo drugače, ko pa gre za pesnika, ki čuti nemir telesa in hrepeni po *miru duha*, ki je hkrati iz krvi in mesa ter poduhovljeno bitje, ki je najpogostejše z enim očesom zazrto v vsakdanje pritlehno življenje, z drugim pa v skrivnostno veselje, v uganko človeka in sveta ter si prizadeva, "da bosta zadovoljstvo in nezadovoljstvo presežena s pesmijo". V njegove novejšje pesmi so vtakani mnogi spomini na otroštvo in mladost oziroma na nekdanjega sebe, posebno na mnoga potovanja po srednji in zahodni Evropi, Južni in Severni Ameriki, Japonski in Indiji. Ohranjajo tudi sledi raznovrstnega pesnikovega berila, ki mu je pomagalo pri vzpenjanju do najvišjih vrhov v sebi, od literature do filozofije, tako zahodnjaške kot vzhodnjaške. K slednji ga je napotil zlasti izbrani učitelj in duhovni oče Dušan Pirjevec, kateremu je knjiga, z motom, iz katerega je izpeljan tudi naslov, posvečena. V pesmih so poleg nekaterih pisateljev in njihovih del, kar kaže tako na "magijo branja" kot tudi na magijo pisanja, omenjeni še nekateri slikarji in glasbeniki, predvsem tisti, ki jih ima pesnik rad. Knjiga *Temni julij* nas prepričuje, da ga razširjanje duhovnega obzorja vedno znova ustvarjalno oplaja in spodbuja, da v svoji pesniški govorici skuša uresničiti visoko stopnjo jezikovne sinestezijske avditivnega in vizualnega. Pri tem se ne zaveda samo tega, da smo "vsi zaznamovani z zgodovino", na izziv katere se tudi pesniško odziva, temveč tudi dejstva, da "preveč reči nosi v glavi", kar kdaj pa kdaj povzroča odvečno gostobesednost v njegovih pesmih. Toda zanj, ki meni, da *ni pomembno*, da je *dopadljiv*, je bolj značilno verovanje, "da je v vsakem človeku nekaj dobrega", torej *tudi v njem*, in prepričanje, da je *ljubezen* kot "čudež božji" "ključ v temno podlago sveta".